

Acta synodi provincialis binnen Campen, begonnen den 20 ende geeyndicht den 23 Junij 1620.

Eerste sessie. — Art. 1. Den name van God Almaghtigh synde aengeroepen totte verkiesingge van eenen praeside, assessore ende scriba, is verkoren: tot praeses D. WILHELMUS STEPHANI, s. sanctae theologiae doctor ende bedienaer des goddeliken woorts tot Kampen, tot assessor D. CASPARUS SIBELIUS, bedienaer des goddeliken woorts tot Deventer, tot scriba HIERONYMUS VOGELLIUS, bedienaer des goddeliken woorts tot Hasselt.

2. De synodus, naer aenroepingge van des Heeren name voor den segen over hare vergaderingge, heeft hare actien aengevanggen mettet lesen ende overwegen der credentien der kerken deser provincien, mette welke verscheenen syn uyt het classe

van Deventer:

D. CASPARUS SIBELIUS, } herderen der kerke tot Deventer,
D. WINANDUS ALSTORFIUS, }

¹⁾ Deze onderteekening is eigenhandig.

D. JOHANNES AB ALKEMADE, bedienaer des goddeliken woorts tot Enschede,
ende d'eersame DIRRIK TEN KOLKE, ouderlingk te Deventer;

van Kampen:

D. WILHELMUS STEPHANI, s. sanctae theologiae doctor, herder der kerke
Christi tot Kampen,

D. LUBBERTUS RYNVIS, leeraer in de kerke te Geelmuyden,

D. JOHANNES ROTHUSIUS, praedicant te Iselmuyden,
ende de eersame JAN VEENE, ouderlingk in de gemeente te Kampen;

van Swolle:

D. HERMANNUS WIFERDINGK, herder der kerke te Swolle,

D. HIERONYMUS VOGELLIUS, bedienaer des goddeliken woorts tot Hasselt,

D. JOHANNES FOCKINGIUS, herder te Roveene,
ende de eersame WESSEL JOCHIMSEN, ouderlingk te Swolle;

van Steenwijk ende Vollenhoe:

D. JOHANNES VOSKUYL, herder der kerke tot Steenwyk,

D. HENRICUS VINGKIUS, praedicant tot Wanneperveen,

D. DANIEL GOYKERUS, praedicant op Swertesluyse,
ende de eersame GERRET JANSEN, ouderlingk tot Vollenhoe.

3. Syn gedeputeert de E. praeses, assessor ende scriba synodi om de weledele heeren gecommiteerden der Ed. Mog. heeren Staten van de lantschap Overyssel om den synodo by te wonen tot hare vergaderingge te versoeken. Ende hare Weled. bekent makende den last, hare Weled. medegegeven, dattet synodus was geconsenteert, mits dat de gravamina voor het synodum souden werden gesonden aen den heeren Gedeputeerden des collegii ofte den gecommiteerden op den synodum, ende swarigheyt makende te verschynen sonder dat deselve last wierd in effecte gestelt, so ist dat de synode op sigh heeft genomen tot ontlastingge van hare Weled. door sekere gedeputeerden den Ed. Mog. heeren Ridderschap ende Steden dienstelik te doen blyken, dat in alle andere synoden der Vereenighde Provincien niet anders wierd gedaen als in desen synodo belanggende d'oversendingge der gravaminen, ende also met goede redenen te contenteeren. Op welke belooft (die in de acten synodael souden werden gestelt ende hare Weled. copie daarvan medegedeelt) hare Weled. tot de bywoningge det synodi souden verschynen.

4. Also hier gekomen syn sekere deputati van de kerke te Rotterdam over de beroepingge D. JOHANNIS VOLCERI, dewelke, geconsenteert wesende by den classe van Steenwyk ende Vollenhoe, door het appel der kerke van Vollehoe totten synodum deser provincie is tegengehouden, ende de voor-

seyde gedeputeerde der kerke van Rotterdam om sware redenen versoghten, dat dese sake metten eersten moghte worden voorgenomen, so heeft het synodus sulx ingewillight.

Hiermede is de eerste sessie gehouden voor den middagh.

2 *Sessie.* — 5. Na den middagh, de Heere Almaghtigh wesende aengeroepen, syn gesonden D. WINANDUS ALSTORFIUS ende D. JOHANNES VOSKUILIUS om uyt name des synodi de Weled. heeren gecommiteerden te gaen nodigen ende versoeken totte bywoningge der vergaderingge te verschynen, gelyk dan verscheenen syn de Weled. hooghwyse heeren, de heere landdrost van Zallandt jongkheer VOLKER SLOOT, jongkheer REYNER GANSNEB, genoempt TENGNAGEL, borgemeester der stad Kampen, dewelke beleefdelyk van den praeside syn bewillekomt.

6. Also de gedeputeerde van de kerke van Rotterdam tegenwoordigh waren, is goetgevonden deselve te laten inkomen om te vernemen haer versoek.

Dewelke verscheenen synde hebben voorgedragen, dat se in hare kerke naer aenroepingge van Gods name met authoriteyt ende goetvinden hares eersamen magistraets ende classis beroepen hebben D. JOHANNEM VOLCERUM tot haren herder, hebbende aangewend verscheydene argumenten om syne E. tot aennemingge der beroepingge ende de kerke ende magistraet tot syne dimissie te bewegen.

Sy argumenteerden

ten 1. van den bedroefden toestant der kerke van Rotterdam, der provincie van Zuythollant ende ook hares classis, door de beroerten der Arminianen, daerover in de provincie van den synodo Leydensi wel 60 predicanten waren afgeset, dat in de kerke van Rotterdam beneffens ontrent 1300 lidmaten, te versorgen door het ministerium, nogh wel 3000 afgedwaelde te bekeeren waren, welke last vereyschte veel meer hulpe, de classis van Rotterdam ook onvoorsien wesende om hulpe te bewysen, als hebbende maer 2 leeraers van den rechtsinnigen overgehouden.

Ten 2. argumenteerden sy van den staet der politie, die seer deerlik stond, ende so blyvende d'Arminianen meenen ende gebogen hare sake nogh wel staende te sullen houden etc.

Ten 3. wegen der gemeenschap der heyligen, die vereyschde, dat men de meerdere stichtingge der kerke Christi soeke door onderlingge gerief ende mededeelingge der herderen etc.

Ten 4. van wegen de bequaemheyt des persoons totte stichtingge aldaer, overmits d'ervarentheyt in de huydendaeghsche verschillen, kerkenregieringge etc.

Ten 5. van de verklaringge des geroepen, diens herte, bewogen synde door hare redenen, sigh also heeft verklaert, dat hy de beroepingge soude aennemem, als het by de kerke also werd verstaen.

Ten 6. van de recomandatatie syner princeliker Excellentie, gedaen aen den edelen, d'eersamen magistraet ende kerke van Vollenhoe, dewelke behoorde, als uyt eene recht princelike sorge, insonderheyt totten welstant der kerke ende stad van Rotterdam ontstaende, in aghtingge genomen te worden.

Ten 7. van het gansch groot genoegen ende genegentheyt des eersamen magistraets van Rotterdam over synen persone.

Welke redenen den classen hebbende beweegt totte dimissie D. VOLCERI, is haer seer bedroevelik geweest, dat se so weynig van de broederen van Vollenhoe syn geaght, ja nauwelix gehoort waren geweest, versoekende derhalven van dese E. vergaderingge, dat door overleggingge deser redenen hare kerke de nodige hulpe wierd bewesen ende goetgevonden het oordeel des classis, te Vollenhoe gegeven, presenterende hare replike op de redenen, die de broederen van Vollenhoe moghten inbrenggen.

De credentie derselver gedeputeerden wierd ook geeycht ende gelesen.

De gedeputeerde der kerke van Vollenhoe syn hierna ingeroepen ende ingekomen. Ende heeft d'edele BOLDEWYN SLOOT verklaert uyt name der Ed. ende des magistraets alsook der kerke aldaer, dat voor een tyt door de kerke van Rotterdam D. JOHANNES VOLCERUS synde geroepen ende dat hebbende voorsejde edelen ende d'eersame magistraet mitsgaders de kerkenraet laten versoeken so den deputaten van Rotterdam tot ophoudingge van haer versoek, so den classen van de dimissie niet te handelen, gene evenwel gaende totten classen ende aldaer syne dimissie wierd toegestemt, de kerke alsook d'edele ende d'eersame magistraet hebben geappelleert totten synodum tegen dese dimissie ende om D. VOLCERUM te houden.

Is ook gelesen der edelen ende des magistraets missive van Vollenhoe aen den synodum, alsmede de redenen, by den kerkenraet aldaer tegen alle aengewende redenen by die van Rotterdam ende contrarie tot syne blyvingge door geschrifte totten synodum affgesonden, in hetwelke aldus d'argumenten wierden beantword:

Het eerste: 1. mette onsekerheyt der mogeliker schade voor die van Rotterdam uyt de weygeringge D. VOLCERI, also dergelike in alle plaetsen ofte kerken na d'recht over hare leraren konde verwaght worden, daerover haer die van Rotterdam souden moeten troosten; 2. mette beteringge der ontberingge D. VOLCERI, also se een ander bequaem leraer in syn plaetse konden verwerven; 3. mette sekerheyt ende mogelijk onbeterlikheyt der schade over de kerke van Vollenhoe over D. VOLCERI vertrek, bestaende niet alleen in ontberingge van synen tot noch toe stichteliken ende vrught-

baren dienst, maer in ontstichtingge veler swakken, ergernisse, ja lasteringge des gemeenen mans, met afkeer van den geliefden ende geeerden persone D. VOLCERI, met afkeer ofte vertragingge in de religie ende lasteringge van beyden, alsof mette selfde maer wierd gesoght werelsche eere ende profyt, temeer also D. VOLCERUS so onlanghs daer was gekomen, dat men nauwelix syne stemme was gewoon geworden, ende dat door d'onwillige verlatingge D. J. LANGH so onlangs seer gewondet was de kerke aldaer, welke wonde wederomme soude geopent werden ende geergert, sodat de geruste kerke van Vollenhoe om onsekere hulpe voor de kerke van Rotterdam sekerlik moeste aantrekken hare droevige gedaente, daervan albereeds eenigh beginsel was maer uyt de vreesse syns vertreks.

Het tweede: dat de gemeinschap der heyligen niet vereyschte, ja niet toeliet de geheele schadelike ontberingge ende berovingge syns getrouwen leeraers, also hierdoor ongemeen soude gemaekt worden een leraer voor syne kerke, daer se dogh een besonder reght aen hadde door syne wettelike bedieningge.

Tderde argument werd beantword, dat de bequaemheyt D. VOLCERI een argument was, beyden syden gemeen, sonder dewelke d'eene syde hem niet soude versoeken, d'andere niet so seer soeken te houden, benefens dat de bequame hulpe D. VOLCERI, gelyk se nuttigh was geweest in de voorledene alteratie den classi etc., also ook in dese beswaerlike tijden in de kerke, classe ende dese provincie moeste gehouden worden.

Tvierde ende vyfde, uyt de sekere hope van de vernoegingge syner princeliker Excellentie ende aghtbaren magistraets van Rotterdam, na goede informatie van voorseyde dinggen, ende de magistraet haer also weynigh moeste vertoornen over de tegenhoudingge der kerke te Vollenhoe, als sy door des Rotterdamschen versoek ende moyte; dat se ook hielt, dattet classis onrypelijk hare sententie hadde gegeven, in deselfde uytgelaten eenige daer behoorende saken ende dubbelsinnelik andere gestelt, waerover dan wierd versoght hare redenen te mogen gelden totte behoudingge D. VOLCERI in hare kerke.

Hierna syn gehoort de E. broederen des classis, te Vollenhoe gehouden, dewelke ook hebben overgelevert extract van de sententie desselven classis, dewelke ook geurgeert hebben op de redenen, daer de sententie op was berustende.

Is ook gehoort D. JOHANNES VOLCERUS. Dewelke afgevraeght synde, nadat hem verhael was gedaen van de voorseyde redenen ende tegenredenen der kerken van Rotterdam ende Vollenhoe, wat syn E. eygen gevoelen over dese sake ware, heeft syne E. geantword, dat niet te vergeefs hadde vermaent de h. outvader Augustinus, dat een getrouwen dienaer Christi twee dinggen stonden te bewaren: eene goede conscientie ende eerlike fame;

dewelke hy na uysterste vermogen betragtende in allen, in dese sake der beroepingge, op syn persoon gedaen, seer nauwe hadde gesoght te bewaren. Dat de kerke van Rotterdam eerst heymelik, daerna opentlik totte voorleggingge der beroepingge hebbe toegeleyt ende die hem toegebracht, waerop hy hebbe antworde gegeven, hierinne niets te kunnen doen ende dat om redenen, die gewichtigh waren: 1. also hy onlangs daer was gekomen; de 2. also God de Heere genadelik hadde gesegent synen dienst, aldaer aengewend; de 3. overmits hy vreesde, onruste te sullen ontstaen binnen Vollenhove met syn vertrek; de 4. was de d'aenmerkingge syner swakheyt tegen so grooten last, als te Rotterdam was te dragen. Daerop de broeders van Rotterdam verscheydelik ende kragtelik antwoordende, hoewel hy niet weynigh in syn herte was bewogen, verklaerde noghtans voor syn persone hierinne niet wyders te kunnen doen ende daromme het oordeel der kerke te willen verneemen ende dat te volgen, want bevonden hebbende Gods segen te Vollenhoe in de kerke, dien hy niet konde kleen aghten, en konde niet voornemen die kerke te verlaten. Siende ook den noot der kerke van Rotterdam ende te willen evenwel selfs syn eygen gemak etc. soeken te Vollenhoe, so soude hy vreesen een onweder Jonae hem te overvallen. Derhalven, gelyk hy daromme sigh den kerkenraet ende classi onderworpen heeft gehad, dat hy also tegenwoordelik doet den synodo, sullende geerne aenneemen, wat daerover soude werden geoordeelt.

De Weled. heeren gecommiteerden deser lantschap hebben ook verhaelt de verklaringge ende versoeck der edelen ende des eers. magistraets van Vollenhoe, aen hare Weled. gedaen, namelijk dat se, haer noyt, gelyk ook de kerkenraet niet, hebbende den oordeel des classis in dese sake absolutelik onderworpen, maer daertegen (alst oordeel des classis was gaen) geappelleert om sware redenen op den synodum provinciael, verhopende begeren, dat tot dimissie D. JOANNIS VOLCERI niet sal werden verstaen.

Welke saken dan alle langge wesende overleght, is besloten om verscheydene redenen tgene als volght: dat belanggende de sake van de beroepingge der kerke van Rotterdam, op D. JOHANNEM VOLCERUM gedaen, ende des appelles der kerken, edelen ende d'eersame magistraet van Vollenhoe, het synodus met hertelike toegenegentheyt over beyden syden hebbende gewogen de gansche gelegentheyt der kerke van Rotterdam ende Vollenhoe, of se van herten toewenscht de kerke van Rotterdam de alderbeste hulpe, so en kan hetselve hare bygebrachte redenen niet swaer genoeg vinden om de contrarie redenen van de syde der kerke van Vollenhoe te overwegen. Wy verhopende ende willen God bidden, dat de kerke van Rotterdam met goede arbeyders moge worden voorsien, maer also de kerke van Vollenhoe over een jaer seer is bedroeft mettet vertrek D. JOANNIS LANGII, welke droefheyt nu wat hadde begost te minderen door de komste

D. JOANNIS VOLCERI, die dan nogh syne kudde nauwelix heeft kunnen genoeghsaem leeren kennen om die na getrouwe sorge te verquikken ende te helpen, dewelke dan nu door niuwe droefheijt soude verswaert worden, gelyk se albereeds is aengevanggen uyt vreesse van syn vertrek, welke verswaringge daerna mettedaet meer soude toenemen; dewyle ook met syn vertrek tegen wille ende dangk van syne kerke, der edelen ende des eers. magistraets van Vollenhoe de kerkenordre des synodi nationalis swaerlik soude werden verbroken; ende verscheyden andere redenen by ons in aendaghtige bedengkingge genomen syn; so en kunnen wy voor dese tyt tot D. VOLCERI dimissie niet verstaen, begerende nochtans te helpen arbejden by de kerke ende edelen als eerbaren raet der stad Vollenhoe, dat door van Vollenhoe niet ontnoipen sal woruen.

Is by den synodo goetgevonden, dat dese acte ende sententie beyde den kerkengedeputeerden gelykelik in dese vergaderingge soude worden voorgelesen, gelyk is geschiet, die van Vollenhoe bedangkende voor de resolutie, die van Rotterdam verklarende bedroeft te wesen over deselve, maer daertegen niet te willen disputeeren, dogh bevelende hare kerke in onse gebeden, dat se moghte werden geholpen.

So is ook D. VOLCERO dese sententie voorgelesen, dewelke verklaerde hertelik geerne tevreedten te wesen mette selve, gelyk hy sigh gewillighlik de kerke, classi ende synodo hadde onderworpen.

Ende is also dese sessie metten gebede geeyndight.

3 *Sessie.* — 7. Des Woensdaghs namiddagh, het gebed synde gedaen, heeft men herlesen de acta des voorleeden synodi. Ende vooreerst aengaende het 8ste artikel, belanggende de beschuldigingge des classis van Meppel tegen den predicanten van Staphorst ende Ihorst, is goetgevonden, dat nogh eenmael door het classsem van Swolle aen denselven van Meppel sal werden geschreven.

8. Aengaende het 12ste artikel, van de Catechismipredicatie Sondaghs namiddagh te doen, is wederomme besloten, dat in allen classen ende kerken sulx sal werden geurgeert ende tewegegebracht.

9. Belanggende het 17ste artikel, van de verklaringge der schultbeken-

ningge D. JOANNIS WAEDER, getuygen de broederen des classis van Swolle, dat sulx ten vollen is afgedaen, ende verklaerden de broederen van Swolle, dat se in goeden vrede ende ruste met elkanderen leefden.

10. Het 28ste artikel, van de combinatie der kosterie ende schoolmeesterschap, die voortaan souden komen te vaceeren, gelyk sulx is besloten by de vergaderingge der Ed. Mog. Ridderschap ende Steden, dewyle verstaen word, dat sulx is naergelaten by sommige erfgenamen, als te Dalfsen, daer de novo een koster in des verstorvenen plaetse neffens den schoolmeester is gestelt, so word nodigh gevonden, dat sulx hare Ed. Mog. door den deputaten des synodi werde geremonstreert.

11. De acta des voorleeden synodi gelesen synde, hebben de deputati desselven ook voorgelesen hetgene by haer tot uytvoeringge van haren last is gedaen, hebbende vast ingebrocht meest op alle de gravaminen d'apostillen van de Ed. Mog. Ridderschap ende Steden. Over welken gedeputeerden getrouwen arbeyt het synodus een goet behagen genomen heeft ende denselven daerover seer bedangkt, ende sullen de acta deputatorum int sinodale boek werden gestelt. Syn alleene eenige saken nogh overgebleven ende door derselver gelegentheynt eenige andere toegebracht, daerop het naevolgende word goetgevonden.

12. Om wyders te doen in de sake van Almelo, betreffende de weeringge des paepe, sal by den heere greffier deser landschap versoght worden d'accoort, gemaekt tusschen d'Edele Mog. heeren Staten ende den grave van Solre.

13. Syn gelesen eenige attestatien ende requesten van BERNHARDO HOLTRUP, die voor eenige maenden uyt een monikenklooster is gekomen ende begeert eenige adresse tot eenige bevorderingge van bedieningge der kerke ofte schole, alsook hulpe tegen lighamelike armoede. Ende hebben de Wel.ed. heeren gecommitteerden, alsook de broederen des synodi, hem toegeleyt een liberael viaticum. Ende hebbende D. praeses ende assessor hem scherpelik ondersoght, bestraft over eenige ongestadigheden ende fauten ende vermaent tot ware bekeeringge, dewelke hy beloofde na te komen, is hy gegaen.

14. Aengaende den aenvangk der procedure des drostes van Iselmuyden tegen seker persone (die schynt t'onrecht beklaeght) sal hierover D. RYNVIS

werden gehoord ende door dit synodum het E. collegie werden versoght, gunstelik gelieven te verhinderen, dat een ontschuldigen persone door al te heeten yver niet en werde overvallen.

15. Betreffende de beroepingge des tweeden predicants tot Steenwyk, also niettegenstaende verscheyden schryven der deputaten des synodi aen den E. magistraet aldaer ten selven eynde ende dat op de resolutie van de Ed. Mog. Ridderschap ende Steden, by den voorseyden magistraet niet en is gedaen, so vint het synodus goet, dat dese sake aen den Ed. heeren Gedeputeerden des collegii ten hooghsten sal werden gerecommandeert, dattet hare Ed. gelieve door ernstigh voorschryven de resolutie der lantschap by den E. magistraet te bevorderen ende na te doen komen.

16. De sake van JOHANNE ARDENAK aengaende de 50 goltgulden, by de lantschap hem toegeleyt met conditie van verbintnisse aen deselve, also sulke conditie hem seer swaer soude vallen, te meer nu hebbende syne studien seer na geeyndight, so sal het Ed. collegium door den deputaten werden versoght hem de 50 g.gulden sonder die conditie gunstelik gelieven te vereeren.

Hiermede is dese sessie geeyndight etc.

4 *Sessie.* — 17. Den 22 Junij Donderdaghs voormiddagh, nadat Gods h. name was aengeroepen, heeft D. praeses, aengesien de acta so des voorleden synodi, so der deputaten nu waren verhandelt, de gravamina classium particularium geeyshet. Ende also het classis van Vollenhoe op den synodum hare gravamina niet en hadde metgebraght om in te langgen, meenende genoegh te syn geweest deselve ad classem synodalem gesonden te hebben, ende also niet seekers alletyt in dese sake is gebruykt geweest, so is goetgevonden, dat voortaan de gravamina classium wel sullen ad classem synodalem worden gesonden om gemeen te maken, maer dat elk classis met hare credentie hare gravamina de novo sullen moeten inbrenggen.

Op de particularia classium gravamina word geresolveert.

18. Op des classis van Deventer: ende vooreerste op het 1ste, of met de herdnekkige Arminianen, die de ware religie lasteren, de predicatie des goddeliken woorts alsook tgebruyk des h. avontmaels vermyden ende na gene vermaningge en vragen, gradatim tot afsnydingge behoort geprocedeert te worden, is geresolveert, dat aengesien den stant deser tegen-

woordiger kerke vooralsnogh niet kan toelaten, dat men kome tot d'uyterste trap der discipline, ymmers niet sonder advys ende goetvinden van de kerken deser ende andere provincien, welken int besonder d'eene meer als d'andere daeraen is gelegen, dat men met saghte ende patiente middelen soeke de wederkeeringe derselver, also het eene gemeene afwykinge is, ende dat men de openbare lasteringe den overheden bekend make, opdat anders de saghte ende patiente middelen door de toegelatene lasteringgen niet werden misbruykt.

19. Op het 2de, of niet een ordinare tyt sal beraemt worden, in denwelken het synodus voortaan sal worden gehouden, ende dewyle dese tegenwoordige tyt voor het classe van Deventer gansch ongelegen is, of niet in Septembri, als insonderheyt dien van den platten lande bequaem, hetselfde moghte gehouden werden.

De resolutie is, dat geschiede na gewoonte, voordesen gebruykt, namelijk te houden de derde Maendagh na Pinxten, ende dat sulx den Ed. Ridder-schap ende Steden sal werden gerecommandeert.

20. Op het 3de, hoe men sigh in het bedienen dragen [sal] ¹⁾ van het h. avontmael yegen sodanige personen, welke naturaliter van wyn so ganschelik abhorreren, dat se den minsten smake niet kunnen verdragen.

Gravamen ad synodum nationalem. — Is geresolveert, dat dit gravamen sal gaen op den synodum nationael. Ende aengaende het gebruyk des uytgepersten druyvennats, als die te bekomen ware ende daermeede de persoon konde worden geholpen, dat sulx geschieden moge.

Op de gravamina des classis van Kampen :

21. Op het 1ste, van de remonstreringge totte afsettingge der papen ende weeringge des afgodendienstes te Urk ende Emmeloort by de Hoogh Mog. heeren de Staten Generael, word goetgevonden, dat men sulx sal versoeken aen hare Hoogh Mog. ende de Mogende Ridderschap ende Steden, om door hare Mogende Gecommitteerden in den Hage gerecommandeert te worden.

22. Opt 2de, wat raet mette afgesette predicanten op Ens ende Geelmuyden ende elders, die met hare tegenwoordigheyt ende conversatie de

¹⁾ „[sal]” aangevuld uit MM.

kerken grote schade doen, is besloten, dat den Ed. Mog. Ridderschap ende Steden de sake sal werden gerecommandeert, ten eynde hare Ed. Mog. [gelieven] ¹⁾ door naerdere de beste middelen sulx te verhinderen.

23. Opt 3de is de nakomingge der kerkenvisitatien nodigh gevonden, ende dat aengehouden werde by de lantschap tot versorgingge der onkosten van de visitatoren.

24. Opt 4de, de satisfactie des 19^{den} artikels synodi Daventriensis van de onderteekeningge der praeceptoren ende andere schoolmeesteren te Swolle, door den eersamen magistraet tot nogh toe opgehouden ende dogh beloofft aen den gedeputeerden, uyt het classe aen hare eers. gesonden, nadat hare ed. informatie van andere provincien ende plaetsen soude hebben genomen, sal voorders van desen synodo door sekere missive daerop werden aengehouden. Ende worden ook het classis ende de kerke te Swolle int particulier gelastet niet op te houden, ter tyt het werde geeffectueert.

25. Op het 5de, belanggende de correspondentie mette benabuerde provincien, besonderlik met Noorthollant ende Groeninggerlant, is mette meeste stemmen besloten, also het eene sake is, de kerke in vryheyt gegeven in den synodo nationali ende provinciali, dat se dan nu werd goet ende nodigh gevonden. Ende sullen de Ed. Mog. Ridderschap ende Steden hierover uyt name des synodi dienstelik versoght werden, de kerke hare bekomene vryheyt in dese sake gunstelik gelieven te vergunnen. Syn ook nuttigh gevonden de synoden van Noorthollant ende Groeninggerlant te versoeken totte correspondentie, hetwelke ook den Ed. Mog. Ridderschap ende Steden sal worden voorgedragen ende also met hare Mog. gunste ende consent gedaen. Twelke geschiedende, sullen de extraordinare deputaten daertoe werden verkoren door de ordinare deputaten deses synodi.

Hiermede is dese sessie door het gebet geeyndight.

5 Sessie. — 26. Na den middagh, de Heere Almaghtigh synde aengeroepen, is voorgesteld het 6ste gravamen, van de correspondentie onder den classen, ten minsten eens voor het aenstaenden synodo. Ende is sulx voor dese tyt niet nodigh gevonden.

¹⁾ „[gelieven]” aangevuld uit MM.

27. Het 7ste, aengaende d'uijtheelingge ende rekeningge der almoessen ten platten lande met kennisse ende goetduncken der predicanten, word nodigh gevonden, ende dat ook de Ed. Mog. Ridderschap ende Steden werden versoght te ordonneeren, dat ymant uyt de magistraet respective neffens den predicant by de rekeningge werde vervoeght.

28. Op het 8ste, van het bollewerk op den Ens te bevorderen, is yet gedaen by de lantschap ende sal verder werden besoght.

29. Het 9ste, aengaende de openbare plaetsen in verscheyden steden, die de Lutheranen (by denwelken sigh voegen d' Arminianen) inhebben ende wyders innemen voor haren godesdienst, also het een swaer nadengken schynt te geven, dat twee openbare religien werden geoeffent, sullen de deputati synodi syn gelastet, aen den deputaten synodorum in d' andere provincien sulke swarigheyt bekent te maken ende door versoek aen de Ed. Mog. heeren Staten van hare provincien respective by den Hoogh Mog. heeren Staten Generael ten hooghsten gerecommandeert te worden.

Op de gravamina Classis Swollanae.

30. Op het 1ste, also de gravamina meest syn afgedaen, syn de broederen des classis van Swolle tevreden, mits dattet 27ste artikel synodi Swollanae anno 1615, als gesproken word van de plaetse des toekomstenden synodi, werde nagekomen.

31. Op het 2de, belanggende de weeringge der tovenaers, waerseggers etc., die haer in het karspel van Swolle te Dalfsen, Ommen, Overyst ende elders haer laten vinden, dat de deputaten synodi sulx aen den aghtbaren magistraet van Swolle, de Weled. heeren drosten van Zallant, Haeksbergen etc. sullen versoeken.

Op de gravamina classis Vollenhoviana et Steenwicanae.

32. Het 1ste, van de veranderingge der profanation der tempelen, den godesdienst toegeeygent, door verpaghtinggen, schermtusinggen, guyghelspelen etc., sal door den deputaten synodi den Ed. Mog. heeren Staten deser provincie werden gerecommandeert.

33. Op het 2de, of de huweliksche bevestingge van een gedoopte met een ongedoopte, insonderheyt so willende blyven, door den predicanten na het formulier der Geref. kerke sal toegelaten worden, word geantword: neen.

34. Op het 3de, van de lightveerdige eghtscheydingge sommiger in dese quartieren, sullen de deputaten synodi sulke den Ed. heeren des collegii bekent maken, opdat sulke verbrekingge der ordinantie Godes werde verhindert.

35. Het 4de, van het drongkendingken onder de praedicatie, alsook het 5de, van de heymelike inschryvingge by den scholtesen, daerop is apostille gegeven ende sulx in besonder placacet vervattet.

36. Op het 6ste, van de inhoyingge, ook binnensdijks, des Sondaghs voornamelik onder de predicatie, die den godesdienst seer verhindert ende merkelike schandale geeft, sullen de Ed. Mog. heeren Staten door den deputaten werden versoght, dat sulx na hare Ed. Mog. discretie werde geweert.

37. Het 7ste, belanggende eenige bekortingge der Wederdoperen vermeerderende vergaderingen, daerby sigh voegen de Remonstranten tot grote alienatie der gemoederen te dien plaetsen, daer se toenemen, als te Gythorn, Bloxyl, Staphorst, Roveen etc., word nodigh gevonden, dattet werde vlytelik aen den heeren Ridderschap ende Steden door den deputaten synodi geremonstreert.

38. Het 8ste, dat de kerkenmeesters, hier en daer synde Wederdoperen, openbare Papisten ende vianden van de Geref. religie ende den welstant der kerken ofte tempelen, die seer qualik worden waergenomen te Gythorn, Blangkenham etc., door hare Ed. Mog. na hare Mog. wysheyt werden gebetert ende gehouden allenthalven tot goede opsight der kerken ende derselver gelegtheden, sullen ook synodi deputati sulx bevlytinggen.

39. Het 9ste, van de ophoudingge der lykpredicatie in de Drente, sullen de deputati synodi versoeken den deputaten synodi Drentanae, dattet hare E. gelieve, aghtervolgende d'ordre des synodi nationalis, sulx te willen remedieren ende vooral in de plaetsen, die palen aen de kerke, gehorende onder onse provincie, opdattet niet te meer en ergere.

40. Het 10ste, dat de nodige verbeteringge van de seer onbequame huijsingge D. GREVENSTEYN op Bloxyl door den deputaten des synodi hooghlik werde gerecommandeert aen den heeren Ridderschap ende Steden.

Ende syn hiermede geeyndicht de gravamina classium.

41. Het particulier gravamen van den consistorio Swollano, betreffende eenigen predicant, die, ten platten lande wonende, aen sich nemet d'onderwysingge eniger discipulen uyt den steden, daer een goede schole is, word sulk gravamen gesonden na het classe van Swolle.

42. Syn tot deputaten verkoren D. WINANDUS ALSTORFIUS, D. WILHELMUS STEPHANI, D. VICTOR PETRI, D. GERARDUS FOCKINGIUS.

43. Hebben voorts alle broederen des synodi, die voordesen in synodo, in classe ende elders hebben onderteekent het decreto der acten synodi nationalis Dordracenae, laetstmael gehouden, ook de Confessie ende Catechismo, betuyjght eenelik staen (ende vreemt van allerley tegenstrydende leeringgen) voor den Heere in denselven gevoelen, berëyd synde op een niuw alle die schriften, als synde gegrondet op de onfeylbare waerheyt van Gods woort, te onderteekenen ende verhopende door Gods genade daerby godvrughtelik te leven ende salighlik te sterven. Amen. Verklarende daer-neven niemanden te weten in hare classen anders te gevoelen.

44. Also in den synodo Swollana, anno 1615, art. 27 gerefereert is ad synodum Campensem tegenwoordigh, de bestemmingge der plaetse voor het synodo in dat classe Swollana te houden, dewyle door de plaetse niet en word gesoght eenige praeceminentie in de kerke d'eeene ovér de andere, ende alternatim het synodus in den drostampste van Vollenhoe te Steenwyk ende Vollenhoe werd gehouden, ende tsynodus ook voordesen te Hasselt is gehouden, vint het synodus goet, dattet de naeste reyse de beurte sal wesen te Hasselt ende dat op den voorbestemden tyt, met consent ende goetvinden van de Ed. Mog. heeren Ridderschap ende Steden, die daerover in tyt na gewoonte op het dienstelikste sullen werden begroet.

45. Ten laetsten is censura morum gehouden ende syn de broederen met elkanderen tevreden geweest. Ende na onderlingge hertelike toewenschinggen van Gods genadige segeninggen ende vermaninggen, alsook naer dangkseggingge tot God ende gebet tot meerdere ende meerdere stichtingge syner kerke, is de synodus in vrede gescheyden den 23 Junij 1620.

GUILLIELMUS STEPHANI, s.s. th. D., pastor Campensis,
synodi praeses, m.ppr.

CASPARUS SIBELIUS, assessor.

HIERONYMUS VOGELLIUS, synodi scriba, pastor ecclesiae
Hasseltanae.

Antekeninge van tgene de ordinaris gedeputeerde des provincialen synodi van Overijssel volgentz haren last hebben gedaen in den jare 1619 ende 1620. ¹⁾

1. Anno 1619 den 14^{en} Septembris sijn de gedeputeerden des Overijsselschen synodi binnen Campen vergadert gewest, namelijk D. PETRUS PLANCIUS, predicant tot Campen, D. HIERONIJMUS VOGELLIUS, predicant tot Hasselt, JOANNES VOLCERUS, predicant tot Vollenhoe. Ende als sij daer verstonden, dat den achtbaren raedt van Campen op den brieff des synodi, aen hare achtb. van Deventer affgeschreven, nopende 1° de affsettinge des rectoris tot Campen, 2° de correctie der leesers ende van selfs opgeworpene predikers, 3° de restitutie des ontwendeden kerckenzegels ende kerckenboecken, 4° de verbiedinge der Lutterscher vergaderinge, noch nijets gedaen hadden, nodich gevonden opt nijeuwe hare achtb. daarvan met een brieff toe vermanen. Ende overmitz zij in ervaringe gecomen waren, dat G. ARSEN, nae voorstellinge van eenige frivole conditien, de resolutie over de gedeporteerde predicanten, van de Hooch M. heeren Staten Generael gestemt, in den achtb. mag. hadde ondertekent, welcke conditien meer stretcen tot elusie dan tot oprechte obediencie derselver resolutie voorgenoemt, gelijk oock mede des achtb. magistraetz selve, hebben raetzaem gevonden, daarvan den achtb. mag. int voornoemde schrijven te vermanen, alsoock mede goede opsicht te willen nemen over ENGELB. POTT, die, van Geijthoren gedeportiert zijnde, zijn residentie oock tot Campen hadde genomen.

2. Als desen brieff sanderen dages an den achtb. borgermeester in der tijt wierde geleverd, verclaerde sijn E., dat den rector omtrent twee uhren te vorens was van den achtb. magistraet sijns dienstes ontsett ende hem tzelve angedient doer de H.H. borgermeesteren in der tijt. Van de reste belooffde hij met den magistraet te willen handelen.

3. Waerop ingegaen zijnde int stadthujs, heft den brieff met de anwesende heeren gelesen ende daerop terstont eenen van de gecommiteerden des synodi ontboden ende van denselven versocht wat naerder verclaringe over de conditien, volgentz dewelcke hij G. ARSEN soude hebben de resolutie ondertekent. Wierde geantwoort, dat de conditien dese vier navolgende waren: 1^e dat d'ondertekeninge hem zijn conscientie nijet en soude beswaren, 2^e dat hij hem wilde vrijgelaten hebben, als hij over sijn particulier

¹⁾ Zie Acta syn Camp. art. 11. (blz. 349.)

gevoelen in de verschillende poincten soude worden gevraecht, zijn meninge rondelijck te mogen verclaren, 3^e datt hem insgelijcx soude vergunt wesen, als hij bij een siecken borger muchte werden ontboden, hem te onderwijsen ende troosten na zijn vermogen ende wetenschap, 4^e dat de ondertekeninge hem nijet langer te laste soude wesen oft verplichten, dan totdat hij berouw daervan hadde. Waervan deputati verstaen hadden, dat den achtb. magistraet teerste angaende haer op den teneur van de resolutie souden holden, tdarde affgeslagen, ttwiede ende vierde hem togelaten. Daerop replicateerden den achtb. borgermeesteren, dat ARSENS de resolutie ondertekent hadde prout jacet, ende dat den achtb. magistraet nae gedane ondertekeninge hem hadde gehieten sijn pampier wederom tot hem te nemen, twelck hij declinerende, den achtb. borgermeester in der tijt tzelve hadde in handen genomen ende voor zijnen öghen in stucken gescheurt, hem doende verstaen, dat nijet haer achtb. nae zijn briefken, maer hij ARSEN hem nae de resolutie der Hooch Mogende heeren Staten Generael soude hebben te gedragen, twelck soe hij dede ende in alle stilicheit ende vromicheit, gelijk een vroom, vredsaeem borger toestaet, hem wilde dragen, zij hem oock dan in hare bescherminge wilden nemen ende alle borgerlijcke rechten laten genieten, maer contrarie te doen bevonden zijnde, dat sij hem alsdan souden tracteren, gelijk den affgesetten, onrustigen predicanten geschiet is.

Van POTT verclaerden insgelijcken.

4. Angaende de resolutie des kerckenzegels ende der kerckenboecken verclaerde veelgemelte borgermeester in der tijt, dat hij met zijn collega last hadde nae deselve met alle neersticheit t'inquireren bij degene, die in den Arminiaenschen kerckenraedt geweest waren, ende bearbeiten dat ze wederom ter handt mochten gestelt worden.

5. Van de Luttersche vergaderingen belooffden zij, deselve te willen doen ophouden.

6. Vermaenden oock den deputatum bovensch., dat hij den broderen des kerckenraetz soude anseggen, indien sij vernamen, dat de affgesette predicanten G. ARSENS ende ENG. POTT ijēt deden tegens de resolutie bovengemelt, twelck sij met goede, deuchdelijcke documenten henluijden souden connen overtuijgen, tzelve wilden an haer achtb. bekend maken, met beloftenisse, dat zij daerin voorsien souden nae behoren.

7. Den 22^{en} ende 23^{en} Septembris zijn de drie voornoemde deputati tot Hasselt bijeengekomen, ende naedat se verstaen hadden, dat den achtb.

magistraet van Swolle in de ondertekeninge der acten sijnodi, die de rector ende schoolmeesters volgentz de sijnodale arreste hadden in classe sullen doen, gedifficultiert hadde, derselver censuire ende opsichte der kercken tegens de nationale ende sijnodale resolutien ontreckende, nodich bevonden eenen brieff an deselve te dirigeren ende met redenen an te wijzen, dat se haar in dit stuck met de andere classen ende kercken soewel deser als der benaberder provincien behoorden te conformeren.

8. Den 12^{en} Octobris zijn de deputati sijnodi D. PETRUS PLANCIUS ende JOANNES VOLCERUS op den landtsclaringsdach binnen Deventer verschreven ende, als noch D. CASPARUS SIBELIUS int landt van Gulick ende Berge verweist was, D. HIERONIJMUS VOGELLIUS uth zijn deputatie van Amsterdam noch nijet wedergekomen, uth den classe van Deventer bij haer genomen D. JACOBUM REVIUM, predicant tot Deventer, ende volgentz haren last de gravamina sijnodi an de Mogende vergaderinge bij register als volget avergegeven.

Register.

9. Van tgene de deputati sijnodi volgentz haren last, hun van den sijnodo in presentie der Ed. H.H. gecommiteerden van Ridderschap ende Steden gegeven, ter vergaderinge van haar Ed. Mog. op den claringsdach tot Deventer hebben ingebracht.

1^e.

10. Dat, terwijle de classis van Vollenhoe ende Stienwijck in elke kercke maer eenen diener heft ende oversulcx hare deputatien sonder gebreck der kercken nijet kunnen verrichten, Ridderschap ende Steden believeen wille middelen te beramen, dat de kercken van Vollenhoe ende Stienwijck elck met noch eenen diener versien moge worden.

2.

11. Dat de predicanten, die noch in haer tractament te cort comen, volgentz de resolutie van Ridderschap ende Steden mogen werden versien, als daer zijn: Merckel, Borne, Ihorst, Ens, Isselmuijden, Sallick, Cuijnder, Blanckenham, Wanneperveen, Zwartzluijs. Dat oock den predicant tot Goor de 125 gl., die hem bij ordonnantie van Ridderschap ende Steden waren tot een supplement zijnes stipendii bijgelecht ende hem eenige jaren herwertz onthouden, gerestitueert; ende de goetheeren ende het stediken van Delden mogen ordonneren, dat met den predicant RAPPÆO angaende zijn tractament deselve gelijkheit moge geschieden, die D. SOLLINGUS z.

voordesen gehadt heft, angesien zij tzelve in hare beroepinge, op hem gedaen, belooft hebben ende nu zijnen arbeit meer als te voeren vergrotet wort, daerbenevens oock H. MEILINCK vrij wat groter gagie heft getrocken.

3.

12. Dat mede de Ed. Mogende heeren willen gelieven ordre te stellen, dat door eenen generalen rentemeester in elck drostampt de dieneren des woortz mogen betaelt worden uth de middelen, die van de pastorien connen te wege gebracht werden, ende nijet nodich hebben van de richteren, scholten ende volmachten der karspelen, die an voel plaetzen geen vrunden van de kercken en zijn, tzelve te verwachten.

4.

13. Dat Holten, Mastenbroeck, Geithoren, Stienwijkerwolt, Blanckenham, Sallick, Isselmuijden, Ens, Camperveen met schoolmeisters ende voorsangers versorcht mogen worden, ordonnerende daertho sekere gagie, ende de coster tot Wilsum, alsmede tot Swartesluijs, voor hare bedeningen met nodige onderholt mogen versien worden.

5.

14. Dat de costers overall mogen lidtmaten van de ware Geref. kercke wesen ende professie daarvan doen, daerentegen de pausgesinde geweert worden, als daer zijn tot Raelte, Hellendoorn ende Blanckenham.

6.

15. Dat de Ed. Mogende heeren willen gelieven ordre te stellen om de ingesetene tot het gehoor van Godts h. woort te brengen, tot dien einde verbiedende dat Sondages geduijrende de beide praedicatien het onheijlige tappen, traffiqueren, copen ende vercopen, ontfanginge van pontschattingen, generale middelen etc., daerdoor het volck uth het gehoor wort gehouden ende den sabbath ontheijliget.

7.

16. Dat ter plaetze geen kerckenslach is, moge geordiniert worden, dat de kerspelen ten minsten een klein uhrwerck in de kercken stellen, waernae haar de costers, schoolmeisters ende praedicanten met hare bedieningen mogen reguleren.

8.

17. Belangende de oncosten, die de predicanten int reisen ende bijwonen der sijnodale ende classicale vergaderinge, alsoock die de gecommiteerde

der sijnoden ende classen doen int besoecken der kercken, bij verordineringe van seker dachgelt henluijden mogen verlichtet worden, ende die dselve voordesen gedaen hebben, restitutie mogen vererijgen.

9.

18. Dat, terwijle in sijnodo nationali besloten is, dat des Sondages namiddages alomme op den platten lande de Catechismus sall geprediet worden tot onderwijsinge der jonger jeucht ende ware heiliginge des sabbathi, den Ed. Mogenden heeren wille gelieven met een placcaet sulcx bekend te maken.

10.

19. Dat de onregeltheiden, die in de trouwinge geschieden, mogen affgeschaffet worden, als daer zijn: de lichtveerdige gesangen der bruijloftliedekens, het vedelen, pijpen ende trommelen, daarmede de bruijdegom ende bruijdt ter kercken geleijt worden, ende de lichtveerdige bijeenlopingen sonder trouwe, soe an voel plaetzen geschieden, als dat slechts den scholten de namen werden angegeven ende daernae nijets meerder tot bevestinge des echten staetz verpleecht, sommige oock hare geboden in de kercken, daer zij wonen, laten geschieden ende daernae nijet trouwen off op een ander plaetze trouwen, jae getrouwt zijnde, wederom van malcanderen lopen.

11.

20. Dat de predicanten ten platten lande mogen bevrijet werden van de imposten ende accijsen, in tgene dat sij tot haar eigen huijs van noden hebben.

12.

21. Dat de insolente groevenbieren, vastelavontzbieren, papegajjschieten ende gansetrecken eernstlick mogen verboden ende gestraft worden.

13.

22. Dat de paepsche vergaderingen, dewelcke nijet sonder pericul van het landt ende affbreucke der kercken geschieden, alsmede de dootslagers, bloetschenders, duijvelsbanders ende waerseggers mogen geweert ende gestraft worden.

14.

23. Dat de woningen der predicanten tot Hardenberch ende Ommen mogen gerepareert worden.

15.

24. Dat MARTINUS GESNERUS, soo onlanx uth het pausdom is gescheiden

ende hem tot de ware Geref. kercke verwoecht heft, begerende noch wat langer in onse academien te studeren, met een subsidium moge versien werden.

16.

25. Dat de Ed. Mogende heeren wille believeu ordre te stellen, dat de Gereformeerde religie ende die haar toegedaen zijn, nijet en mogen gelastert worden, gelijk tot Gelmuijden geschiet is, alwaer een seker ongeregelde persoon voor schelmen heft gescholden alle degene, die tegenwoordich ter karcken gaen ofte gaen sullen, alsoo tzelve met getuijchenissen can bewesen worden; oock eenen anderen den predicant in deselve karcke overluijt met oneerlicke ende onnutte woorden ingesproken ende soe ter kercken uthgelopen.

17.

26. Alsoe de kercke van Isselmuijden nu etlijke jaren sonder predicant is gewest ende nu met consent der erffgenamen ende des classis met D. ROTHUSII sone sall versien worden, dat door ordonnantie van Ridderschap ende Steden tot betalinge van alle achterstedicheit benefens het jaar, twelek sij an de landtschap ten achteren sijn, noch een jaar moge toegeleght worden.

18.

27. Dewijle verstaen wort, dat de Luttersche gesinde tot Swoll ende Campen den paedagogum van den ed. joncker SCHEEL tot haren predicant hebben angenomen, Ridd. ende Steden wille gelieveu daertegen te versien etc.

19.

28. Dat oock mede de achtb. magistraet van Swolle moge vermaent worden, in de ondertekeninge des rectoris ende der schoolmeesteren, die de classis achtervolgende de sijnodale resolutien van haar versocht hebben ende noch versoecken, om in hare classicale vergaderinge te doen, nijet langer te willen difficulteren.

20.

29. Alsoe den predicant uth sPrincenlandt de sijnode met een request te verstaen gegeven heft, hoe dat de nijeuw opgeboude kercke aldair gantz gene middelen en heft om den predicant te versorgen ende daerom genootsaket worden in alle provincien ende steden zijn gebreck te remonstreren, heft hij oock mede versocht, dat door den eerw. sijnodum tzelve an de vergaderinge van de Ed. Mogende heeren muchte angedient worden, ten einde door derzelve goetgunstige mildicheit henluijden oock een vertroostinge wedervaren moge.

30. Nadat de deputati voornoemt dese pointen in de vergaderinge van Ridderschap ende Steden hadden ingebracht ende langen tijt op antwoorde angehouden, is haar uth de vergaderinge tot antwoorde gegeven, dat haar Ed. Mogenden, terwijl men met landtsclaringesake seer bemoeijt was, in continenti nijet en condon op alle stucken nae vereisch der sake antwoort geven, te meer dewijle oock eenige heeren van de Steden daerin mosten hare principalen versoecken, ende dat de E.E. Gecommitteerde, als de naeste kennisse van de saken hebbende, daerover haer advijs souden geven ende bekent maken, waerna de apostillen haar souden behandicht worden in de vergaderinge der E.E. Gecommitteerde des collegii binnen Campen, twelck den 19^{en} Decembris geschiet is ende affgegeven als volcht:

Apostillen van Ridderschap ende Steden op tgene de deputati synodi an haar Ed. Mogende geremonstreert ende versocht.

Ad. 1 articulum.

31. Sall an de van Vollenhoe ende Stienwijck geschreven worden om noch eenen twieden predicant te beroepen, mits dat sij tot onderholt van deselve bij haar selfs middelen vinden.

Ad. 2 et 3.

32. Joncker ROBERT VAN ITERSSEM, drosth van Haecxbergen, ende HENRICK VAN MARCKEL, borgermeister tot Deventer, worden gedeputeert om opentlijcken te doen verpachten de goederen, gehorende totte pastorije toe Marckel, alsmede toe inquireren op de gelegentheit van de viccarien aldair etc. Sullen oock deselve sich erkundigen opte pastorijen ende vicarijen goederen toe Borne.

33. Item worden de drosth van Vollenhoe JOHAN VAN RAETZVELT ende joncker ROLOFF VAN YSSELMUIDEN geauthorisiert ende gelast om alle de goederen ende incomsten, gehorende totte pastorien ende vicarijen in den lande van Vollenhoe, pertinentelijck te doen opschrijven ende inventariseren, om volgentz daervan register gemaket ende an handen van de ordinaris Gedeputeerden overgelevert te worden, die ordre sullen geven, dat deselve goederene nde incomsten opentlijck ende ten miesten prijse sullen worden verpachtet ende geinnet.

34. Sullen oock inquireren opte gelegentheit van de canonisien tot Stienwijck.

35. Ende sullen volgentz de praedicanten, soe om vermeerdering van hare tractamenten anholden, met behoorlijke stipendiis naer gelegentheit ende meriten van hare personen met goede discretie worden versien.

36. Belangende de praetensien van den praedicant toe Goor wort verstaen, terwijlen de borgermeesteren tot Goor doemaels ende noch onlanx gepraesentiert hem te willen doen hebben vierhundert car. gulden jaarlix tegens verlatinge der pastorijen incompsten aldair, ende hy sulx nijet heft willen annemen, wort verstaen, dat hij totten gevorderden achterstant nijet, en is bevoecht.

37. De goetheeren des gerichtes ende stedekens Delden worden gelast, RAPPAEUM te tracteren volgentz haar beroep ende beloften.

Ad 4.

38. Sall bij gelegentheit daerinne worden versien ende wort verstaen, dat de schoolmeesteren mede sullen bedienen het costerampt.

Ad 5.

39. Wort verstaen, dat geene Pausgesinde henvorder tot costers sullen worden geadmittiert.

Ad 6, 9, 10, 12.

40. De Gedeputeerden worden gelast een placcaet uth namen van Ridderschap ende Steden te concipieren, daerinne dusdanige onregeltheijden bij zekere poenen sullen worden verboden, twelck naer communicatie gearrestiert, allomme gepubliceert ende behoorlijcken geexequiert sall worden.

Ad 7.

41. Worden de erffgenamen van de respective karspelen vermaent hijrinne toe versien.

Ad 8.

42. Wort geaccordiert, dat yder praedicant opten sijnnode ofte classe voor dachgelt sall toegelecht worden twee car. gulden des dages, mitz dat sij alsdan geene wijdere kosten van verteringe sullen mogen inbrengen. Ende sullen de predicanten bij den meijerluijden van de respective pastorijen ende vicarijen ter plaetzen van de sijnoden ende classen gevoert worden.

Ad 11.

43. Can hijrop nijet werden gedisponeert.

Ad 13.

44. Sullen de officieren, denwelcken sulx competeert, met goede tocht hijrop behoorlijcken letten ende tot dien einde de placaten ende resolutien, hijrtegens g'emanieret, wel strictelijcken ende sonder conniventie executeren etc.

Ad 14.

45. De ordinaris Gedeputeerden werden sich hierover erkundigen ende volgentz ordre geven, dat de woningen der predicanten toe Ommen ende Hardenberch bij den erffgenamen nair vereisch sullen worden gerepareert.

Ad 15.

46. Worden MARTINO GESSNERO toegelecht vijftich car. gl.

Ad 16.

47. De drost van Isselmuiden wort gelast hierinne toe versien.

Ad 17.

48. Worden hiertoe geaccordeert hondert goltgl. eens, mits dat de erffgenamen den kompstigen predicant henvorder met tractement sullen versien.

Ad 18.

49. Sullen sulcx remonstreren aen de respective magistraeten van Campen ende Swolle.

Ad 19.

50. Gedeputeerden der stadt Swolle, alhier ter vergaderonge van Ridder-schap ende Steden present sijnde, hebben verclaert, dat haer rector, con-rector ende schoelmeesteren al voor eeniger tijt voor de magistraet der stadt Swolle in presentie der scholarchen sinnen gevordert ende gecompareert, ende dat denselven aldaer sekere acte, conform de resolutie ende uth-spraecke des nationalen sijnodi, is voorgesteld, om sich int leren ende institueren der jeucht ende bedienonge hares ampts daernair toe reguleeren bij poene van cassatie, hetwelck deselve also toe doen nair behoir hebben verseeckert ende angenomen.

Actum binnen Deventer den 18 Octobris 1619.

Ter ordonnantie van Ridderschap ende Steden:

ROELINCK sst. 1619.

51. Anno 1619 den 9^{en} Novembris zijn deputati sijnodi D. CASPARUS SIBELIUS, PETRUS PLANCIUS ende JOANNES VOLGERUS binnen Campen ver-

schenen om van den Ed. collegio de voorgaende apostillen te ontvangen, ende hebben daer noch bijgevoecht dese volgende articulen, waerop oock is geresolviert tgene in margine getekent staet.

Edele, erentvheste, achtbare, wijze, voorsienige ende discrete heeren!

De ordinaris gedeputeerde des sijnodi van Overijssel, hebbende ontvangen de resolutien over de poincten, die zijluiden op laetstgehouden claringsdach binnen Deventer overgegeven hebben, vinden nodich van U Ed. achtb., tot hare onderrichtinge op eenige derselver, eerbiedelijk te versoecken :

52. 1. Dat hetgene van het tractament des predicantz tot Marckel is geresolveert, metten eersten door de Ed. heeren, daertho gecommiteert, int werck gestelt ende hem volkomen tractament nae zijn meriten, gelijk anderen, moge togelecht worden, angesien hij aldair lange gestaen ende tot noch toe seer sober tractament genoten heft, ende alsoe de E. borgermeister MERCKEL hem vertroost ende belooft heft, dat hem tot supplement vant verleden jaar noch 50 car. gulden souden togelecht worden, deselve beloften hem mogen werden voldaan.

Worden ¹⁾ den praedicant toe Marckel voor het verleden jaar geaccordiert vijftich gl. eens, daervan hem ordonnantie op den rentemeister van Twenthe sall verlient worden.

53. 2. Aengaende Borne: HERMANNUS WELLEMEJERUS, gewesen paedagogus des richters tot Oldenzeel, is vergangen jaar den 4^{en} Decembris van die van Lossert tot een schoolmeister, daernae tot predicant beroepen, ende nae voorgaende examinatie ende anneminghe des classis, alsoock approbatie des ed. drosten, der gemienten van Losser toegesonden, maer op den volgenden Karsmisse van den paep van Oldenzeel uth zijnen dienst gestoten, hetwelcke om reden nijet heft connen geweert worden. Hij en heft tot Lossert nijets genoten dan alleen achtijn gulden van zijn verteerde costen, ende alzoe op andere dienst moeten wachten sonder te hebben middel van leeven. Tegen Paschen is hij tot Borne gestelt. De diaconi tot Deventer hebben hem 50 gl. gelient. Daernae is hem van den richter RAMMELMAN tot Borne oock 40 gl. gelient. De opcomste der pastorije heft verleden jaar voor dese laetste verpachtinge nijet hoger gewest als 270 car. gulden, daervan den

¹⁾ De apostillen der Staten, hier met inspringende regels gedrukt, staan in het hs. ten deele op den rand ter zijde van en ten deele onder de synodale verzoeken.

ouden pastoor JOANNES NIEHOFF dit tegenwoordige jaar het dardendiel sall ontfangen. Versoect alsoe, dat hem dit vergangen jaar, van den tijt die hy totten dienst is angenomen, neffens de twie dielen van de incomsten der pastorijen een eerlijck supplement moge togelecht werden, om sijn schulden te betalen, ende dat de ed. heeren, daertho gecommitteert, metten eersten haar op de pastorien ende vicariengoederen aldair willen believeen te erkundigen, daermit hij jaarlix zijn tractament gelijk andere moge genieten.

Werden de heeren joncker ROBERT VAN ITTERSUM, drosth van Haexbergen, ende borgermeister HENRICK VAN MERCKEL, soe gecommittiert om op de gelegenheit der pastorijngoeederen toe Marckel ende Borne toe inquireren, sulcx mette eerste gelegenheit toe wercke te stellen.

54. 3. Tot Goor, overmitz de predicant aldair alle jaar tot een supplement sijn togelecht 125 gl., die hij maer eenmael, anno 1615 op Martini, heft ontfangen ende hem naderhant zijn geweigert worden, waerdoor hij in schult heft moeten geraden, ende dat, terwijl de borgermeesters aldair gepresentiert souden hebben, bij soeveer hij de pastorijngoeederen verlaten wilde, jaarlix 400 car. gulden goet te doen, ende volgentz dien verstaen wort, dat hij totten achterstant van de voorg. 125 gl. nijet en soude bevoecht zijn, soe ist dat hij overlevert de registeren van de incompten der verledenen jaren, die hij genoten heft, getekent met B. C., ende daerbij het request der borgermeesteren van Goor, waerin zij de soberheit zijns tractaments van de voorgaende jaren clærlick vertonen sub litera A, met versoeck dat hem voor de jaarlix affgetrockene 125 gl. een eerlicke veeringe moge togelecht werden. De volgende jaren wil hij tevreden zijn mettet de opcompsten sullen connen uthbrengen.

Worden suppliant geaccordiert hondert car. gl. eens, ende sulcx voer alle zijne pretensien.

55. 4. Dat de Ed. heeren Gedeputeerden willen gelieven ordre te stellen, dat D. RAPPÆUS, praedicant tot Delden, alsoe moge getractiert worden, gelijk D. SOLLINGIUS p. m. voordesen, dewijle de middelen uth de vicarijen wel te vinden sijn; dat hem oock voor zijn vertreck ende gelede schaden een kennisse moge geschieden.

Sall RAPPÆUS bijbrengen, wat tractament hij to Delden is hebbende.

56. 5. Item waer ende wanneer de andere praedicanten tot Sallick, Ens, Ehorst, Blanckenham etc. om verbeteringe van haarluyder gagie sullen anholden ende deselven verwachten.

Worden gerenvoijeert ad Ordines etc.

2. ad artic. 8.

57. [6]. Versoecken de gecommiteerde des sijnodi, dat den gecommiteerden vant verleden jaar, die de registers van hare oncosten hebben overgegeven, deselve mogen werden voldaan, ende zijlieden, die nu dit jaar gecommittiert zijn, oock weten, wat zij geduijrende hare commissie sullen hebben te verwachten; ende dat bij ordonnantie den kerck van Deventer, alwaer de gecommiteerde voorsz. benevens den deputatis classis tot Deventer, verblijvende van den XI^{en} totten 16^{en} Octobris lestleden, verteert hebben 31 gl. 10 st., zijn betalinge moge ontfangen.

Sullen opte overgegevene declaratien ordonnantien verliet worden, ende belangende het wijdere versoeck sullen haar mogen adresseren an Ridderschap ende Steden.

[7]. Dat oock mede MARTINO GESNERO ordonnantie moge gepassiert werden.

Sall ordonnantie verliet worden opten rentmeister STICKE ter summa van vijftich gl.

3.

58. 8. Angaende Isselmuijden, dat het supplement van de 50 ggl. jaerlix, den praedicant int jaer 1615 den 7^{en} Augusti bij apostille toegestaen, mogen werden gecontinueert, alsoe de middelen, nu opgeslagen ende verpacht zijnde, nijet hoger connen gebracht werden, ende immiddels assignatie gegeven werden van de hondert goltgulden, bij Ridderschap ende Steden geconsenteert.

Alzoe Ridderschap ende Steden hijrop hebben geordiniert, connen de Gedeputeerden daerinne nijet veranderen, maer sall ter vergaderinge van haar Ed. Mogenden versocht moeten worden, ende sall van de hondert ggl. ordonnantie verliet worden.

4.

59. 9. Dat op het request van JOANNES HARDENACH, student, twelck de classis van Deventer voor hem op laestgehouden claringe heft ingelecht, angaende het tractament, moge worden gedaen om zijn studia te continueren.

Sall opte meriten van zijn persoon werden geïnquiriert.

5.

60. 10. Bidden nochmaels de deputati sijnodi, de Ed. Mogende heeren willen gelieven ordre te stellen, dat door de affgesette ende gebannen predicanten de kercken door hare heijmelijcke incompsten in veranderde cledinghe ende nachtprediken nijet en mogen tot meerder verderff ontroert werden, ende daerbeneffens de affgesette predicant op Camperveen, NICOLAUS JOANNIS, moge gehouden worden de acte om hem in stilheit te houden t'onder-

tekenen, alsoe van denselven gesejt wort, dat hij buiten ende binnen de stadt heijmelijken gepredict. Item HENRICUS JODOCI, gewesen predicant op Ens, die hem nu mette woninghe derwartz wederom begeven heft ende de huijslujden met verkeerde affradinge uth de kereke soect te houden (waervan hijbij de proeve is gelecht) ende veroorsaket, dat op Sondach laetstleden, den 21^{en} Novembris, nijet een mensche ter praedicatie is gecomen, in sijn quade handelinghe moge geweert ende de inwoners op Ens door een expres schrijven vermaent werden, den wettelijck daer gestelden predicant LAMBERTUM HIDDINGIUM voor haar pastoor te erkennen ende te horen.

Sall hijrop worden gelett ende is NICOLAUS JOANNIS riede geciteert. Sall oock an den ingesetenen van Ens ende HENRICUM JODOCI geschreven worden.

6.

61. 11. Dat het placcaet, twelck Ridderschap ende Steden over den 6, 9, 10, 12 artikel nodich vinden te laten emaneren, metten eersten moge geconcipteert ende gepubliceert worden.

Sall tplaccaet ter eerster vergaderinge worden geconcipteert, om volgentz gearrestieert ende gepubliceert te worden. Actum Campen, den 15^{en} Decembris anno 1619.

H. v. MARCKEL vt.

Ter ordonnantie van de Gedeputeerden :

ROELINCK sst. 1619.

62. Anno 1620 den 1^{en} Februarij sijn de deputati sijnodi wederom vergadert binnen Zwolle ende de voorgaende articulen met de gegevene apostillen nagesien ende bevonden :

63. 1. Dat het versoeck des praedicantz tot Marckel, alsmede tot Goor, insgelijx MARTINI GESNERI voldaan was.

64. 2. HENRICUM RAPPÆUM angaende is verstaen, dat hij met de van Delden is geaccordeert om deselve gagie te genieten, die D. SOLLINGIUS z. getrocken heft, ende dat hij daerop belooft heft bij haar te willen blijven.

65. 3. De onkosten, soe deputati sijnodi verleden jaar hebben gedaen, sijn haar volgentz de gegevene declaratien bij ordonnantien gerefundeert.

66. 4. NICOLAUS JOANNIS, affgesette praedicant tot Camperveen, is met apenbare citatie, op de poorten binnen de stadt Campen angeslagen, van den Ed. collegio ingevordert, maer nijet gecompareert.

67. 5. An die ingesetenen van Ens is geschreven over den persoon van HENRICO JODOCI ende vermaent tot rekeninge des ordinaris predicants, bij den classen wettelijk haar toegesonden.

68. 6. Op het examen JOANNIS MUNCKERI, predicant tot Sallick, zijn van den deputaten synodi tegenwoordich gewest D. PETRUS PLANCIUS ende JOANNES VOLCERUS ende hebben verclaert, dat hij de fundamenten der h. theologie wel heft beantwoort ende in deselve suiiver is bevonden, oversulex hem oock den dienst der kercken toebetrouwt. Maer alzoë met het examen domini JOANNIS ROTHUSII, beroepene predicant tot Isselmuijden, seer wierde gehaestet ende het weder diestijtz nijet bequaem en was om de wegen te gebruijcken, heft niemant behalven dominum PLANCIUM tegenwoordich kunnen wesen, diewelcke eeventzelfde van hem getuijchde.

69. Ende is alsoe de classis van Campen wederom met bequame ende oprechte leeraren versien, beroepen ende bestelt sijnde de kercke van Gelmuijden met LUBBERTO RIJNVISCH Elburgensi, de kercke van Ens met LAMBERTO HIDDINGIO uth Mastenbroeck, de kercke tot Sallick met JOANNE MUNCKERO Sigenensi, de kercke tot Ysselmuijden met JOANNE ROTHUSIO Daventriensi, de kercke van Camperveen met NATHANAELE GISIO Hasseletano, geroepen van Rolde uth Drenthe.

70. 7. Is mede geschreven an de kercken van Vollenhoe ende Stienwijk om in tijts voort te gaen tot beroepinge van den twieden predicant, die haar volgentz de resolutie des synodi van de Ed. Mogende landtschap is toegestaen.

71. 8. Verder is geresolveert, dat an den achtb. magistraet der stadt Campen noch eens soude werden geschreven ende versocht om volgentz de gedane beloften te willen letten op den persoon van ARSENIO, de voorlesers ende rectoris, over welke de kerckenraet met goede documenten an de deputaten te kennen heft gegeven, dat se de kercke grote verhinderinge doen; item dat de kerckenboecken met vlijt mogen werden nagesocht, alsoock het zegel, om weder an de kercken gebracht te werden; mede dat de schole met een bequaem rector moge versien werden.

72. 9. Dominus HIERONIJMUS VOGELLIUS is versocht, die ter ontrouwe uth zijn boeck getrockene articulen, welke de Remonstrantzgesinde bij haar ommedragen, cortelijck ende duijdelijck te beantwoorden tot wechneminghe der lasteringe, door zijn E. persoon der Gereformeerde kercke op-

geworpen, ende tzelve den deputaten te communiceren om van hen eerstelijck overgesien ende daernaer door den druck gemeen gemaect te worden.

73. 10. De catechisatie betreffende sullen daervan de deputati op tokompstigen landtsdach handelen.

74. 11. Ende mede remonstreren, dat de bevorderinge der schoolmeesteren ter plaetzen, daer zij noch gebreken, moge int werck gestelt worden, waertho elck deputatus de plaetzen zijns classis tegens de naeste bijkomste sal inbrengen, om bij namen uthgedruet te worden.

75. 12. Sullen oock mede de praedicanten, die an haar tractament te cort comen, op den landtdach bekent gemaect worden ende met namen de gelegenheit van Isselmuiden, item trequest van de predicant van sPrincenlandt, ende wat tot de apostillen sub dato den 12^{en} Octobris anno 1619 ad art. 6, 9, 10, 12, item 7, 8, 13, 14, item sub dato den 15^{en} Decembris anno 1619 ad artic. 2 et 6 is behorende.

76. 13. Hebben ten laetsten de deputati voornoemt bij den achtb. magistraet der stadt Swolle audientie versocht, die vercregen hebbende, verdoont de mienonge des sijnodi soewel nationalis als provincialis te wesen, dat alle rectoren ende schoolmeesteren d'acta sijnodi nationalis mitzgaders de Confessie ende Catechismum achtervolgende het formulier diengaende souden moeten ondertekenen, ofte bij verweigeringe van dien haren dienst verlaten, twelck overall in dese provincie alsoock benabuyrde was gepractiseert, ten einde men muchte versekert wesen, dat de scholen als seminaria ecclesiae van oprechte, suijvere leeraers bedient ende de jonge jeucht sonder eenigh misverstant in de christelijcke Gereformeerde vaderlijcke religie grondelijck onderwesen werden, tot welcken fine de classis van Hasselt ende deputati sijnodi oock te voren an hare achtbaerheden geschreven hadden, maer, daervan noch geen effect gespeurt hebbende, haar genootsaket vonden haar achtb. mondelinge te remonstreren, biddende ende versoeckende, deselve nijet langer wilden in sodanige hoochnodige sake traineren, maer deselve haar effect laten sorteren.

Waerop hare achtb. naer voorgaende consultatie voor antwoord gegeven hebben, dat se all voordesen een acte van denselven inholt hadden geconcepieert ende deselve den schoolmeesteren voorgeleijt, dewelcke met handtastinge angenomen hadden naer deselve haar te reguleren ende te dragen, waermede hare achtb. verstonden, dat de deputati haar behoorden geconcentiert te holden, alsoe sij, in geen volcomen getall vergadert zijnde, de

genomene resolutie soe plotzelyk nijet en conden veranderen, die te voren soe solemnelijck bij haar was genomen. Hebben nijetemin opt instantelijck anhouden van den deputaten beloofd, als hare achtb. in competenten getalle vergadert souden wesen, haarlieder versoeck dienangaende te recommanderen.

77. Den 14^{en} Martii zijn deputati wederom tot Swoll op den landtsdach verschennen ende aldair op audientie bij Ridderschap ende Steden gewacht tot den 16^{en}, op welcken haar is te weten gedaen, dat men hun geen audientie voor de volgende weke konde geven, waerover zij hebben moeten wederom naer huijswert haar begeven.

78. Den 23 Majj zijn deputati tot Swoll op den landtsdach wederom vergadert ende hebben volgende articulen op den 24^{en} in de vergaderinge van Ridderschap ende Steden ingebracht ende daerop bijgevoechde apostillen verworven.

Edele, mogende, welwijse, voorsienige ende discrete heeren!

79. De ordinaris gedeputeerde des sijnodi provincialis van Overijssel vinden haar gelast om U E. Mogenden reverentlijck toe remonstreren de stucken, waerover zij uth name van hare principale ten besten der kercke van uwe E. Mog. verbeteringe versoecken.

80. Dat de apostillen over het 6, 9, 10, 12 artickel, nopende het verveerdigen der placcaten, weleke tegens verscheiden grouwelijcke misbruijcken beloofd waren te sullen emaneren, haar effect mogen gewinnen, als daer zijn:

81. 1. De blaspheme ontheiliginge der sabbathen, die met tappen, drincken, coopmanschappen, uthvorderinge der pontschatten etc. werden gepleecht, item de lasteringe des godtsdiensts.

Sall bij placcaet daertegens worden versien.¹⁾

82. 2. De onwettige trouwinge, die op veel plaetzen geschiet, wanneer slechts den schulten de namen werde angegeven ende tot bevestinge der

¹⁾ De apostillen der Staten, die in het h. s. tusschen de artikels of in margine opgeteekend staan, zijn hier en op de volgende bladzijden met inspringende regels afgedrukt.

trouwe nijet meer geplecht; item sommige een ruime tijt bijeenwonen, eer dat sij hare proclamatiën laten geschieden ende haar in den echten staet bevestigen; op sommige plaetzen ten platten lande sonder voorgaende proclamatiën haar laten copuleren; sommige met groot gedruijs onder de praedicatie in de kercken komen met pijpen, trommen etc.; sommige oock voornemen te trouwen tegens de ehe-orderinge, waervan de exemplaren nu nijet meer te bekomen zijn ende oversulex wel nodich om metten eersten vernieuwt te worden.

Sall hijrin de ehe-orderinge worden geobserveert. Ende wes daerenbaven muchte geschieden, sullen de officieren nae behoren daerinne versien.

83. 3. De dodenbieren ten platten lande ende het superstitiose gebetspreken nae het drincken derzelve bieren.

Sall hijrop tegens de naeste verpachtinge ordre gestelt mogen worden.

84. 4. De mommerijen ende andere heijdensche insolentien in de vastelavontzdagen.

Placcaet.

85. 5. Dat insolente papegajtschieten ende tsuijpen over d'selve, die altoos op Sondagen geschieden.

Worden de respective officieren gelastet hjrtegens te versien met executie van de vorige ordonnantien.

86. 6. De Jesuijtsche vergaderingen, paepsche bedevaerden, als tot Marckel ende andere plaetzen.

De ophoudinge der dootslagers, het lopen der heijdens, landtlopers, waer-seggers, duijvelsbanders.

Sullen de officieren van de respective plaetzen worden gelast, hijrinne te remedieren sonder eenige conniventie.

1.

87. De onderhoudinge ende frequenteringe der Catechismipraedicatiën.

Sall int placcaet mede gedacht worden, dat onder deselve praedicatie nijet getapt worde.

2.

88. Dat op den platten lande ter plaetzen, daer men geen ordinaris kloekenslach en heft, den karspelsluijden met autoriteit belast mogen worden,

een cleijn uhrwerck te vervorderen, daernae de leeraer ende coster hare bedieninge hebben te reguleren.

Sall tzelve den erffgenamen van de respective kerspelen worden gerecommandeert.

3.

89. Dat D. HERMANNO WELLEMEIJERO, praedicant tot Borne, vermitz hij met d'opcomste van de pastorie hem wil laten genoeg, sijn stipendium voor het eerste jaar sijnes dienstes, twelcke hij nijet genoten heft, moge geaccordeert worden, ende de praedicant tot Eehorst sijn gagie werde voldaan.

De ordinaris Gedeputeerden worden gelastet, sich hijrop toe informeren ende daerin toe disponeren nae behoren.

4.

90. Terwijl en de Ed. Mogende heeren opt request JOANNIS HARDENACK belooft hebben nae sijn meriten hem in zijnen studiis te willen succurreren, wort het getuijchenisse zijner professoren ingebracht ende versocht, de grootgunstige liberaliteit hem te laten genieten.

Wort den genanten JOANNEM HARDENECK bij provisie geaccordeert vijftich goltgulden jaarlix, mitz dat hij an de landtschap sich sall verbinden.

5.

91. Dat de plaetzen, daer noch geen schoolmeesters bestelt zijn, als Mastenbroeck, Sallick, IJsselmuiden, Ens, Camperveen, Wilsum, Geithoorn, Stienwijckerwolt, Blanckenham, Cuijnder, met bequame Gerefor. personen versocht ende onderhouden mogen worden ende de misbetalinge des schoolmeesters tot Dalfsen gebetert; den coster tot Gramsbergen, een overout ende impotent persoon zijnde, iet tot sijn nodige onderhoudinge moge toegeleijt worden.

De Gedeputeerden worden gelastet, den staet der giestelijke goederen tóe oversien ende nae gelegentheit hijrin toe disponeren.

6.

92. Dat de oncosten der praedicanten, die zij op de classicale ende sijnodale vergaderingen doen, bij zekere ordonnantie mogen angewesen worden ende waer sijn dezelve sullen hebben te ontfangen.

Sullen sich addresseren an de ordinaris Gedeputeerden, die gelast worden, den praedicanten van haar dachgelden, in conformiteit van voorgaende resolutie, ordonnantie te verlenen.

7.

93. Ende vermitz de tegenwoordige deputati sijnodi verscheiden malen hebben moeten van hujs wesen, haren tijt ende studia versuijmen ende op verscheiden plaetzen oncosten doen met reisen ende teeren, soe binnen Swolle, Campen, Hasselt als elders, daer zij volgentz haren last hebben moeten verschijnen, hun insgelijx mogen angewesen worden, waer sij de restitutie derselver sullen hebben toe ontfangen, twelck oock van den visitatoren classen verstaen moet wesen.

Sullen van het gepasseerde declaratie an de Gedeputeerden avergeven, die voor ditmael gelastet worden daerin toe disponeren.

8.

94. Dat expresselijck moge verboden worden, dat niemant zijne kinderen bij eenige papen moge brengen om gedoopt te worden, gelijk bij experientie bevonden wort.

Int placcaet toe gedencken.

9.

95. Dat het praediken des paedagogi van joncker ZWEDER SCHELEN op zijnen hujsse toe Welevelt overmaels ende absolutelijck verboden moge werden, dewijle de hujsluiden daerdoor uth der kercken tot Borne getrocken werden.

10.

96. Alzoe daer quaestie is van de approbatie des karekendiensts tot Almeloe, oft dezelve bij de ed. heere van Almeloe oft van den ed. landdrosth van Twenthe sall versocht worden, haere Ed. Mogenden willen believen te adviseren, welcke van beide verstaen wert te behoren.

Dewijle men verstaet, dat de collatie den heere van Almeloe competeert, sall de approbatie bij zijn ed. oock moeten versocht worden.

11.

97. Dat de bagijnepater tot Almeloe zijn praedicken int clooster, streckende tot affleijdinge der hujsluiden uth de karecke, oock moge verboden werden.

Sal men hijrop moeten nasien het naerder accort, met den grave van Solre gehouden, ende, soevele tzelve kan lijden, daerinne versien.

12.

98. Ende de heere van Almeloe vermaent ende angesproken werden, om den predicant tot Almeloe nijet te verhinderen in de verrichtinge der karclyjcke ceremonien, die hem van den classe, volgentz de resolutie des sijnodi nationalis, neffens andere dieneren geinjungeert sijn.

Heft de heer van Almeloe verclaert, desen articul toe willen naecomen.

13.

99. Dat JOANNES VAN DER BORCH, gewesene onwettelijke predicant tot Enschede, wegen sijns continueerenden onstichtelijken, ergelijcken levens (daerop tot noch toe door den ed. heere landtdroste van Twenthe op verscheiden ansoeckingen nijet gedaen is) moge geremoviert werden.

Sal de droste van Twente worden gelastet, sich op de gelegentheit toe informeren ende nair behoor daerin versien, ofte dat andersintz de Gedeputeerden daervan informatie sullen nemen ende daerinne disponeren, mits dat denselven VAN DER BORCH sijn tractament, so hij noch eenich heft, sall worden opgesecht.

14.

100. Dat de alimentatie der schoelmeesteren in de Twente ende den drostampte van Vollenhoe op gelijcken voet moge gehouden worden, als met den schoelmeesteren in Sallant.

Wanneer opte administratie der geestelijke goederen in deselve ampten sulcke ordre sal gestelt wesen, als in Sallant, sullen deselve schoelmeesteren ock gelijkvals worden getracteert.

15.

101. Ende de weduwe domini SOLLINGH, predicant tot Delden, hebbende ses vaderlose kinderen, jaerlicxs alimentatie moge toegelecht worden.

Habeat vijftich car. gl. jaerlicx.

16.

102. Also noch niet gedaen en is opt request van de predicant van sPrincenlant, de Ed. Mo. heeren willen gelieven daerover toe disponeeren.

Soeveer dairop wijders wort geinsisteert, sullen de Gedeputeerden het boeck vorderen om toe sien, wat andere hebben gegeven, ende nae gelegentheit van dese provincie mede toe

verklaert mettet originele te accorderen

HIERONYMUS VOGELLIUS, synodi gewesene scriba, pastor
ecclesiae Hasseltanae ¹⁾.

¹⁾ ,Aldus uyt — Hasseltanae" is eigenhandig door Vogellius geschreven.
